

THE ONLY SLOVENIAN DAILY BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO THE BEST MEDIUM TO REACH 180,000 SLOVENIANS IN U. S., CANADA AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR WHICH IT STANDS: ONE NATION INVISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, O., PONDELJEK (MONDAY), NOV. 28th, 1921

ST. (NO.) 278.

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879

Posamezna številka 3c.

VELIKE PROTI-FRANCOSKE DEMONSTRACIJE V ITALIJI.

RAZJARJENE MNOŽICE SO JAVNO SEŽGALE FRANCOSKO ZASTAVO. — PROTI-FRANCOSKE DEMONSTRACIJE SO SE RAZŠIRILE OD TURINA DO NEAPLJA.

Neapelj, 26. nov. — Ko so semkaj prišle vesti o besedni bitki, do katere je prišlo na washingtonski konferenci med načelnikom italijanske delegacije, senatorjem Schanzerjem, in francoskim ministrskim predsednikom Briandom, ravno predno je slednji odpotoval nazaj v Pariz, so izbruhnile v Turinu velike proti-francoske demonstracije, ki so se danes razširile do Neaplja, kjer je bilo v spopadu med policijo in demonstranti ranjenih več oseb.

Ko so listi prinesli poročilo o nastopu Brianda proti italijanskemu delegatu, se je zbrala četa demonstrantov, sestojeca povečini iz študentov in fašitov, ter pričela s pohodom po glavnih ulicah mesta, kričeč: "Doli s Francijo!"

Napad na francoski konzulat.

Nato je množica šla pred francoski konzulat, da ga napade, toda tu jim je stala nasproti vojaška četa, sestojeca iz 300 mož.

Do najresnejšega incidenta tekem demonstracij je prišlo, ko je množica našla neko francosko zastavo ter jo javno sežgala med Franciji sovražnimi klici.

Schanzer zanikuje vesti o spopadu z Briandom.

Rim, 26. nov. — Zunanji minister Della Toretta je danes naznanil, da je prejel od senatorja Schanzerja kabeljsko poročilo, v katerem odločno zanikuje vesti, ki so došle iz Washingtona v Italijo, čes, da je Briand pri neki došli rabil brezobzirne besede napram njemu.

"Do takega incidenta sploh ni prišlo," je izjavil senator Schanzer. "Diskuzija je bila sicer živahna, toda vedno korektna. M. Briand je zastopal francosko stališče, jaz pa sem živahno branil stališče Italije. M. Briand ni nikdar rabil izrazov, kateri bi bili žaljivi za Italijo."

Razgovori o znižanju mornaric.

Washington, 26. nov. — Problem razoroženja na morju, ki je ostal v ozadju tekem diskuzije kitajskega vprašanja, bo zdaj najbrže zopet zavzel vodilno mesto na konferenci.

Poroča se, da so že ameriški kot tudi angleški eksperti dogotovili svoje delo na podrobnostih ameriškega načrta, in da bodo predložili svoje poročilo prihodnjega tedna.

V tem oziru bo brez dvoma prišlo do nesporazuma z Japonsko, ki hoče imeti višje število ladij, kot pa se jih ji določa v ameriškem načrtu.

Priporočila sodnika.

DENVERSKI SODNIK PRIPOROČA REVNI MATERI, DA SE PODVRŽE OPERACIJI ZA PREPREČENJE NADALJNIH PORODOV.

Denver, Col., 25. nov. — Neke tukajšnja dobrodelna organizacija je naznanila italijansko družino Cassidente na mladinski sodnji, čes, da ni v stanu skrbeti za svojih pet otrok, in je priporočala, da se jih ji odvzame ter izroči kakemu dobrodelnemu zavodu.

Ko je Mrs. Cassidente prišla pred mladinskega sodnika Royala Grahama, in se je ona izjavila, da se ne mara ločiti od svojih otrok, je sodnik priporočal, da se podvrže operaciji, ki bi onemogočila vse nadaljne porode.

To priporočilo je podal sodnik na podlagi nasveta Dr. Ray Sunderlanda, ki je izjavil, da so njegovega mnenju preštevili porodi vzrok revščine v družini Cassidente.

Sodnik je odločil, da se bo nadaljno zaslivanje vršilo 10. januarja prihodnjega leta, in da hoče, da se medtem sugestija zdravnik izvede.

Ta sodnijska odredba je vzbudila v tukajšnjih krogih veliko

razburjenje. Tudi Mrs. Cassidente, ki je bila najprej pripravljena podvreči se tozadevni operaciji, je spremenila svoj naziranj. Njen mož pravi, da se pokorni volji svoje žene.

Mnenja raznih prominentnih oseb v mestu se silno razlikujejo. Mrs. Herbert Monroe, tajnica otroškega departamenta državne federacije ženskih klubov se strinja z odredbo sodnika, eden izmed vodilnih zdravnikov v mestu, Mr. Garlin pa ga silno obsoja, in pravi, da bi se moralo sodnika, ki podaja take odločitve, odstaviti.

Cotovo je, da je revščina veliko zlo, toda s takimi odredbami se je ne bo odpravilo.

RUSIJA UPA.

SOVJETSKA VLADA UPA NA SKORAJŠNO USTANOVIŠTEV URADNIH ODNOSA-NEV.

Moskva, 26. nov. — Sovjetski vladni uradniki izražajo mnenje, da bo v zelo kratkem času prišlo do ustanovitve uradnih odnosov z Zedinjenimi državami, ako ne to, pa vsaj do trgovskega sporazuma, ki bo omogočalo prostotrgovanje med Ameriko in sovjetsko Rusijo.

Zborovanje socijalistične eksekutive.

TAJNIK POROČA, DA SE BO PRIČELO Z INTENZIVNO KAMPANJO.

O. F. Branstetter, tajnik ameriške socijalistične stranke, je včeraj izjavil, da bo ena izmed nalog stranke eksekutive, ki se je zbrala na seji v Clevelandu, intenzivno delo za razširjenje organizacije.

"Čas za agresivno organizacijsko kampanjo je zrel," se je sinoči izrazil Branstetter. "Sedanja industrijska situacija skupno s postopanjem republikanske stranke nam daje boljše priliko za napredovanje kot kdaj prej."

Eksekutiva je pričela s sejami danes dopoldne v finski dvorani, 3141 W. 35. St. K eksekutivi pripadajo: James O'Neil, urednik N. Y. "Call"; James Maurer, prdsednik delavske federacije v Pa.; William H. Henry iz Indianapolis; W. M. Brandt iz St. Louisa; Edmund T. Melms iz Milwaukee; L. M. Wilson iz Californije in Julij Gerber iz New Yorka.

Na sinočnjem zborovanju, ki se je vršilo v Engineers dvorani, je govoril tudi socijalistični kongresman Meyer London. On je tekem svojega govora dejal:

"Socijalistično gibanje se ni moglo izogniti konfuziji, ki je zavladala po svetu kot posledica vojne. Ameriški narod se ne zaveda, v kako brezupnem položaju se nahaja Evropa. Nobena vlada na svetu, z izjemo angleške in ameriške, ni varna pred revolucijo.

"Bolezni narodov ni v toliki meri industrijska ali finančna, temveč je v veliki meri posledica bankrota državnstva. Dejstvo, da Francija hoče veliko armado, dokazuje, da je nemški militarizem še nestrin, in da je torej glavni namen vojne še nedosežen.

London je govoril tudi o brezposelnostnem problemu, opozoril na nezmožnost republikanske ter tudi demokratične stranke, ter priporočal za njegovo rešitev:

1. Delo na javnih napravah.
2. Znižanje delovnih ur.
3. Vladna posojila zadržnim

organizacijam, delavskim organizacijam, in delodajalcem, ki potrebujejo finančne pomoči.

"Glasom moči, ki jih je imela vlada tekem vojne, se je dajalo posameznikom in korporacijam v tujezemstvu posojila pod pogojem, da jih porabijo za nakupom ameriških poljedeljskih pridelkov," je dejal London. "Zakaj ne bi mogla vlada tistega za svoje lastno ljudstvo? Pet milijonov brezposelnih predstavljajo eno največjih kriz," kar jih je kdaj obiskalo deželo."

Brandstetter je izjavil, da bo eno izmed poglavitnih vprašanj, razpravljanih na sejah eksekutive, združenje socijalistične stranke z ostalimi organizacijami, ki delujejo za interese delavstva z namenom, da se ustanovi stranka, podobno angleški Labor Party.

"Pod tem načrtom bi vsaka organizacija obdržala svojo samostojnost, toda v poglavitnih vprašanjih splošne važnosti bi nastopale skupno," je izjavil Mr. Brandstetter.

Z ozirom na rezultata zadnjih občinskih volitev je podal Brandstetter sledeče pojasnilo:

"Izguba moči v stranki je bila pričakovati kot posledica vojne. Toda zadovoljni smo lahko z rezultatom volitev vseeno, ker ve-

Borah proti Hardingovemu načrtu.

SENATOR PRVI, DA JE HARDINGOV NAČRT ZA ZVEZO NARODOV SAMO NOVO IME ZA WILSONOVO LIGO.

Washington, 27. nov. — Senator Borah, o katerem je znano, da je vodil tako neizprosen boj proti odobritvi Lige narodov v senatu, je danes podal formalno izjavo, v kateri pravi, da ne more videti nikake razlike med Wilsonovo Ligo narodov in pa zvezo, katere ustvaritev predlaga predsednik Harding.

"Ako je stvar ena in ista, tedaj ime ne pomeni dosti," pravi republikanski senator iz Idaho. "On pravi, da ne vidi nikakega vzroka, zakaj naj bi narodi, ki so pristopili k Ligi, od iste odstopili ter se pridružili k Hardingovi zvezi. Kot dokaz navaja sledeče razloge:

1. Hardingova zveza ne bo drugega kot Liga pod drugim imenom.
2. Da bi bilo še slabše zaupati usodo Amerike nebrzdani volji zbornice diplomatov, kot pa Ligi, katere moči so vsaj nekoliko omejene.
3. Da se hoče potolažiti ameriško nasprotstvo proti angleško-ameriško-japonski aljanci z u-stvaritvijo zveze narodov in doseči isti namen.
4. Da se hoče potom take zveze zagurati varnost Francije, ker je znano, da ameriški narod neče vojaške pogodbe s Francijo v isti namen.

"Trdi se, da bi se potom take zveze mednarodne dolgovne lažje poravnalo," pravi Borah, "toda to je samo dokaz, da je zveza narodov samo drugo ime za Ligo z dodatnimi močmi."

Ta izjava senatorja Borah se lahko smatra za dokaz, da se mora Hardingova administracija pripraviti na to, da bo zavzel vodstvo v boju proti predlagani zvezi, kot je storil v boju proti Ligi narodov.

PRAZNIK SV. KATARINE V FRANCII.

Pariz, 26. nov. — V Franciji se obhaja praznik sv. Katarine na poseben način. Na ta praznik smejo namreč vsa dekleta nad 25. letom "napasti" vsakega moškega, katerega najdejo na ulici brez spremljevalke, in ga na katerikoli način prepričati, da samsko življenje ni najboljšje na svetu. Dasi ravno je uradna starost deklet s tem privilegijem določeno na 25 let, pa je bilo le-to opaziti, da so se te agresivne metode posluževale že dekleta od 18. leta naprej.

mo, da so vsi glasovi bili oddani od delavcev, ki se zavedajo in ki poznajo principe socijalizma.

Tekom vojne smo dobili dosti glasov od ljudi, kateri so bili samo nasprotni vojni, in katerim niso bili všeč vojni, ki so bili pri vladni.

Včeraj popoldne se je vršil v hotelu Winton banket, katerega je priredila stranka v Clevelandu v počast eksekutive.

New-yorški soc. vodja Morris Hillquit, katerega se je pričakovalo v Cleveland, je naznanil, da mu je nemogoče priti na zborovanje. New Yorkski mestni svetovalec B. Vladek, je bil zadržan v New Yorku, toda bo najbrže dospel v Cleveland nocoj ali pa jutri zjutraj.

Zborovanje eksekutive se zaključuje v sredo.

Nemčija povabljen na konferenco.

NAMEN TEGA JE DOBITI GANCIJO ZA VARNOST FRANCIJE.

Washington, 26. nov. — Kot izgleda, se bo Nemčijo najbrže povabilo, da sprejme zaključke konferencie še predno se bo ista zaključila.

Združene države in Anglija sta že podvzeli korake za nemško prisotnost na konferenco, in Nemčija je pripravljena, da pošlje majhno vojaško in ekonomsko delegacijo.

Uradno naznanilo iz Bele hiše daje razumeti, da se bo povabilo k zaključku konferencie morda še tudi druge narode poleg Nemčije. Ker se zdi, da je znižanje armad na tej konferenci nepraktično, si bo Amerika prizadevala dobiti druge narode Evrope za princip znižanja armad, kar bi znižalo strah Francije pred napadom. Če bi sprejela ta princip Nemčija, in druge dežele kot Poljska, Čehoslovakija in balkanske države, tedaj pa ameriška vlada misli, da bi bilo na prihodnji mednarodni konferenci v tem oziru mogoče že kaj več napraviti.

Pričakuje se, da bo nemška delegacija predložila konferenci garancije proti nemški agresivnosti, katere se Francija baje tako silno boji. Naznanilo iz Bele hiše je napravilo v diplomatskih krogih globok vtis. Izraža se mnenje, da se bo s tem spravilo na površje reparacijsko in odškodninsko vprašanje. Nemška vlada pravi, da pod sedanjim sistemom ne bo v stanu izpolniti svojih obljagij.

Izraža se mnenje, da resnični namen naznanila iz Bele hiše je, dokazati, da se mora stališče nezauzpostnosti napram Nemčiji v interesu mednarodnega sporazumljenja opustiti.

Uradni zastopnik nemške vlade v Washingtonu, Edmund Von Therman se je danes posvetoval z zastopnikom ameriškega državnega departamenta.

Londonski list obupuje nad washingtonsko konferenco.

London, 26. nov. — Vojna, ki se je imela končati, še ni prinesla miru. Washingtonska konferenca ne prinaša miru, po katerem hrepeni ves svet."

Tako se glasi uredniški članek v današnji izdaji lista "Express", ki je obenem najbolj senzacijski nalen članek, kar se jih je še napisalo v Londonu o poteku konferencie. List pravi dalje:

"Ta konferenca deluje nato, da se napravi svet varnim za one, ki delajo vojne, in nevarnim za one, ki delajo za mir. Obupani evropski narodi z napestostjo zro preko Atlantika, toda pred njimi se pojavlja orel, in ne — golob. Slišijo, kako modri možje napovedujejo vse stare napake, in kako vsi stari norci proglašajo stare nespametnosti. Njih srca padajo, ko jih zadeva ob čelo hladni piš z washingtonske konferencie.

"Ali je prepozno, da bi se kristjaniziralo washingtonsko konferenco in rešilo Evropo? Majhna upanje je še tu. Morda se posreči, da pride tjakaj Lloyd George, ter poda tragično resni-

PRISELJEVANJE IZ JUGOSLAVIJE — USTAVLJENO.

Letna kvota za Jugoslavijo izrpana.

New York. — (Jugoslavanski Oddelek F. L. I. S.) Pred par dnevi smo naznanili, da se jugoslovanska letna kvota glede dovoljenega priseljevanja za fiskalno leto 1921—1922 (od 1. julija 1921 do 30. junija 1922) bliža h koncu. Po poročilu generalnega komisarja za priseljevanje je dne 1. novembra od letne kvote 6,405 preostajalo le 1,121 kot število jugoslovanskih priseljencev, ki so mogli še priti v Zdr. Države do konca prihodnjega junija.

To število priseljencev je že prišlo tekem prve polovice novembra in z dnem 15. novembra je bila vsa letna kvota za Jugoslavijo popolnoma izrpana.

To pomenja, da od sedaj naprej do konca junija prihodnjega leta NOBEN PRISELJENEC IZ JUGOSLAVIJE NE MORE VEČ PRITI V ZDRUŽENE DRŽAVE. Priseljevanje iz Jugoslavije je zaenkrat popolnoma ustavljeno. Zakon je v tem pogledu jako strog in naj si nihče ne domišlja, da se mu bo vendarle posrečilo potem protekcije ali na kak drug način vlezti v Združene Države. Vsak priseljenec bo brez drugega povrnjen nazaj z istim parnikom, s katerim je prišel.

Pri določevanju, iz katere dežele kdo prihaja, je odločilno rojstvo, ne državljanstvo. Izključeni so torej vsi priseljenci, rojeni v mejah današnje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Oni stanovalci Jugoslavije, ki so bili rojeni drugje, morejo še priti, v kolikor ni bila še izrpana kvota ene dežele, v mejah katere so se rodili. Isto volja glede Jugoslovanov, stanujočih izven mej Jugoslavije. Skratka, rojstni kraj je odločilen.

Glede Jugoslavije je letna kvota (t. j. število dovoljenih priseljencev tekem fiskalnega leta 1921-1922) znašala 6,405 in je bila izrpana na sledeči način:

Prihod jugoslovanskih priseljencev meseca junija čez jurijsko kvoto (ki je bila določena na 491) in na račun letne kvote za tekoče fiskalno leto.	1,133
Meseca julija	1,403
Meseca avgusta	1,310
Meseca septembra	1,238
Meseca oktobra	200
Od 1. do 15. novembra.	1,121
Skupaj	6,405

Stanje drugih držav.

Razun za Jugoslavijo je bila letna kvota že izrpana tudi za sledeče države: Grško, Špansko, Palestino, Turčijo, Sirijo, Smirne. Kar se tiče drugih držav, da navedemo le nekatere, je preostanek letne kvote znašal dne 9. novembra: Avstrija 6,556; Albanija, 104; Bulgarska 78; Čehoslovakija 4,672; Nemčija 60,944; Ogrska 1,136; Italija 13,948. Glede te poslednje računa se na podlagi dosedanjega priseljevanja, da bo izrpana svojo letno kvoto tekem dveh mesecev.

Kdo more še priti iz Jugoslavije?

Razume se samoobsebi, da co. Božič je blizu. Zakaj bi ne odpotoval v Washington pred božičem, da proglasi evangelij miru oni mrtvi skupščini važnih politikov, ki dopuščajo, da ura usode uhaja skozi njih nerovne prste?"

morejo priti v Združene Države oni ljudje, rojeni v Jugoslaviji, ki so dosegli ameriško državljanstvo; nadalje njihove žene in otroci pod osemnajstim letom.

Glede otrok moramo pripomniti, da po ameriškem zakonu otroci naturaliziranega državljana postanejo še le tedaj pravoveljavni ameriški državljani, ako tekem svoje nedoletnosti pristopijo na ameriška tla. Otroci naturaliziranega državljana se radi tega smatra le kot morebiten ameriški državljan in postane ameriški državljan že s tem, da pride v Združene Države, predno je postal 18 let star. Radi tega morejo še vedno priti otroci naturaliziranega ameriškega državljana pod 18. letom, ne pa starejši otroci.

Razun teh morejo še priti v Združene Države tudi po izrpanju letne kvote:

1. Vladni uradniki (na pr. poslaniki in konzuli), njihove družine, pomočniki, služabniki in uradniki.

2. Inozemci, ki nameravajo potovati brez predeska skozi teritorij Združenih držav v drugo državo.

3. Inozemci, katerim je bil že dovoljen vstop v Združene države, ako kasneje potujejo iz tega dela Združenih držav v drugega skozi sosednjo inozemsko ozemlje (na pr. skozi Kanto ali s parnikom iz New Yorka v San Francisco); to potovanje za ne sme trajati čez 60 dni.

4. Inozemci, ki prihajajo v Združene države le na obisk bodisi radi zabave ali radi časneje opravka. Ta obisk sme kvečjemu trajati šest mesecev. Ako bi se našlo, da je dotičnik opustil namen časnega obiska in bi bilo iz okoliščin razvidno, da se misli nastaniti v Zdrž. državah, bo naznanjen priseljeniškim oblastim za deportacijo.

5. Inozemci, ki so bili vsaj za leto dni pred prihodom v Združene države nastanjeni v Kanadi, Newfoundlandu, v republikah Cuba in Meksiko, v vseh deželah centralne in južne Amerike in v sosednih otokih (otok ne sme biti dalje od ameriškega kontinenta kot so otoci Bermuda.)

6. Inozemci, ki se vračajo v Združene države po kratkem obisku v inozemstvu; ta obisk ne sme prekoračiti dobo šestih mesecev. Ta odstavek je posebne važnosti za one naše ljudi, ki — dasi nimajo ameriških papirjev — hočejo obiskati stari kraj. Ako se oni vrnejo v Ameriko tekem šestih mesecev po odhodu, smejo svobodno priti. Posebnih dokazov za to ne treba, ker se priseljeniške oblasti prepričajo o resničnosti šestmesečne odsotnosti iz potniških seznamov odhajajočih parnikov.

7. Inozemci, ki so po poklicu gledališki igralci, umetniki, pevci, bolničarke, duhovniki, vseučilišni profesorji ali osebe, ki spadajo k priznanemu znanstvenemu poklicu.

8. Hišni vslužbenci, (na pr. deklet) ki so, bodisi v Združenih državah ali v inozemstvu, služili pri osebi, v katere spremstvu se nahajajo oziroma prihajajo k njej, ako prihajajo z namenom, da nadaljujejo to službo.

Razun gori navedenih slučajev, nobena oseba, rojena v Jugoslaviji ne more priti v Združene države do konca junija 1922.

"Enakopravnost" Clevelandske novice

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ I PRAZNIKOV.

Owned and Published by:
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 Business Place of the Corporation — 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:

By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
 Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
 3 mo. \$2.00.

United States 1 year \$4.50, 6 mo. 2.75, 3 mo. \$2.00
 Europe and Canada 1 year \$7.50, 6 mo. \$4.00

POSAMEZNA ŠTEVILKA 3. SINGLE COPY 3c.

Lastule in izdaja za

Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.

6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravnništvo.

CLEVELAND, O., PONDELJEK (MONDAY), NOV, 28th, 1921

104

KRIZA V INDIJI.

Položaj v Indiji postaja glasom poročil zadnjih tednov zopet izredno kritičen. Revolte v Indiji so sicer že stoletja stare kot je staro irsko gibanje za neodvisnost, toda zdaj se, da se je v svetovni vojni ustvarilo neke posebne vrste ozračje, ki daje uporniškega gibanju več kot običajno silo. Narodi so pač slišali tako lepih fraz o neodvisnosti, samoodločevanju, demokraciji in svobodi, da so pričeli stvar jemati resnim.

V Indiji je v teku že dalj časa uporniško gibanje, kateremu načeluje Mahatma Gandhi. To gibanje se imenuje ne-kooperativno, in sicer vsled tega, ker Gandhi ni nikdar priporočal sile proti angleškim oblastim, pač je pa širil propagando za odpravo vsakega sodelovanja Indijcev z angleškimi oblastmi. Toda kot izgleda zdaj, se je tudi to gibanje spremenilo v nasilno, in posledica je, da mora danes Anglija računati na to, da lahko pride do resne revolucije v Indiji.

Zadnja poročila pravijo, da divjajo v Bombaju silni nemiri, da so bile poklicane vojaške čete, in da je bilo ubitih veliko domačinov. Vzrok nemirov je obisk angleškega prestolonaslednika princa Walesa, ki je morša mislil, da bo s svojim milostnim nasmehom potolažil uporniški duh milijonskih mas, ki sovražno jarem angleških gospodarjev.

Kdor je zasledoval dogodke v Indiji izza sklepa premirja, je videl to prihajajočo krizo, ki Angliji delala večje preglavice kot pa položaj na Irskem. Pristaši Gandija delajo po dobro premišljenem, sistematičnem načrtu. Delovali so najprej nato, da se pusti v nemar vse angleške odredbe, dobre ali slabe, in dosegli tudi, da je prebivalstvo odreklo nadaljno plačevanje davka.

Začetkom decembra se bo vršilo veliko narodno zborovanje, na katerem bodo zastopniki indijskega gibanja formalno proglasili neodvisnost Indije. Vzpričo tega bo treba Angliji napraviti nekaj definitivnega. Govori se, da namerava Lloyd George proti temu indijskemu programu podati formalno proklamacijo, glasom katere ima dobiti Indija domačo upravo v še celo večjem obsegu kot se jo nudi Irski.

Zdaj je še teško reči, da-li bi bil tak korak uspešen ali ne toda gotovo je, da kaj boljšega Lloyd George v danih razmerah ne bi mogel napraviti.

Angleška država je velik stroj, katerega obstoj za-

razne neprilike. Konference med tovarnarji in delavskimi zastopniki, ki so se vršile dosedaj so precej povoljne. Splošno se domneva, da ne bo prišlo do štrajka. V slučaju, da bi se stvar ne poravnala in bi se proglasil štrajk, bi odšlo od dela kakih 3,500 krojačev in šivilij.

— **Za \$5,000 pijače zaplenjene.** Zadnji petek so napravili prohibistični agentje pogon na New Wil low gostilno na Independence rd. Ter zaplenili 800 galonov vina in tudi nekaj žganja. Cela zaloga pijače se ceni nekako okrog \$5,000. Sojeni bodo Antonio Broglio, lastnik gostilne, njegova žena in njena sestra, ker so imeli v posesti pijačo in jo prodajali. Kot pripoveduje Horner, glavni prohibistični agent, so se nodedali štirje njegovi možje v Broglijev salon poleg gostilniških prostorov in poklical vsak eno steklenico vina. Toda mesto la bi čakali Broglija, so mu sledili v klet, kjer so videli, kako je točil vino iz velikega soda, ki je meril najmanj 200 galonov. V kleti so bili še trije enaki sodi, polni rujne kaljice.

— **Česen povzročil razporoko.** Mrs. Susan Ondrick, cerkvena pevka, 12410 Madison Ave. je vložila prošnjo za razporoko od svojega meža J. P. Ondricka ki ima zlatarsko trgovino na 12509 Madison Ave., zato, ker poje preveč česna. V tožbi pravi, da karkoli gresta na obisk h kakim prijateljem ne moreta nikdar ostati dolgo, ker povzije on toliko česna, da okuži vso okolico.

— **Vsi igralci dram. dr. "Ivan Cankar,"** ki imajo vloge za "Gospo iz Pariza," naj pridejo jutri zvečer prav gotovo na skušnjo v Slov. Nar. Dom.

— **Danes zjutraj se je pričelo na sodišču z nadaljevanjem tožbe med mestno upravo in pa med East Ohio plinovno družbo glede cene plinu.** Tozadeven spor je nastal še meseca februarja, ko je tožitelka pogodba in je mestna uprava vstrajala, da naj se nova pogodba glasi zopet v prilog 35-centnega plina. Družba je proti temu protestirala in zapretila, da če ne bo plačila, kot pa da ga še nadalje prodaja po 35 centov. Sodinja je zdala proti temu sodno prepoved do tedaj, da se določi bodoča cena. Določila je tudi začasno ceno od 45 do 75 cen-

hteva, da je njegov mehanizem v najboljšem redu, in da vrši svoje delo v splošen dobrobit narodov, ki živijo pod njenim okriljem. Vsak organizem, ki preneha biti koristen, mora poginiti. To je zakon narave, katerega se ne da ogoljufati.

to za 10,000 kubičnih čevljev. Koliko časa bo še vzelo predno bo določeno stalna cena, je še uganjka.

— **Posledica umora policista J. Korana** je, da je dal policijski načelnik Smith policajem v okoličnici E. 37 St. in Woodland Ave. povelje, naj aretirajo v tej okoličnici vse sumljive osebe. V ječi se nahaja že nad 200 oseb.

— **Na porodu je umrla v nedeljo ob pol osmi zjutraj Frances Blatnik,** stara 25 let. Umrlo je tudi dete. Pokojna je bila doma izpod Turna pri Topličah. Truplo bo ležalo na domu njenega očeta, Jos. Zupančiča, na 1412 E. 34 St. Zapuščca žalujošega soproga, malega sina, starega leto in pol in očeta. Pogreb se vrši v sredo ob osmi uri zjutraj. Naše sozaljale!

— **Neki drveči avtomobil je uvozil sinoči v bližini Wade Park Ave. in E. 108 St.** 58-letnega Henry F. Ehlerta in njegovo 56-letno ženo ter oddrvel naprej. Mrs. Ehlert je bila že mrtva, ko so jo dobili mimovozeči avtomobilisti, njen mož pa je bil nezavesten in je zelo nevarno poškodovan. Ko je dobil avtomobil nesrečnega pod kolesje, ju je vlekla za seboj še kakih 150 čevljev. Edine sledi za voznikom so zadržena šipa pri eni izmed sprednjih luči in pa odtrgan "heat meter." Policija preiskuje vse avtomobilске garaže v prijazevanju, da zasledi brezbriznega in obenem krutega voznika. Ehlert bo mogoče še okrevat s pomočjo krvi, katero so odvzeli enemu izmed njegovih sinov, ki se je prostovoljno javil, ko so se zdravniki izrazili, da je to še edina pomoč. Ponesrečeni je imel na 4036 Hamilton Ave. tovarno za izdelovanje ogledal.

— **Zločini in ropi se množijo.** V zadnjih 48 urah sta se izvršila v Clevelandu dva umora in devet roparskih napadov. V smrt je bil ustreljen policaj Koran, ko je hotel preiskati dva možka na Oregon Ave. in E. 40 St. Louis Goldstein, 22552 E. 97th St. pa je ubit v kleti svoje prodajalne s pohištvom na 10112 Cedar Ave. Goldstein je prišel v svojo prodajalno okrog osme ure zjutraj zadnjo soboto, in ko pripovedujejo ljudje stanujoči v bližini, sta stopila v prostore kmalu nato dva možka. Iz trgovine se je čulo glasno govorjenje in prepiranje, nakar sta možka odšla. Očeta je našel njegov sedemnajstletni sin Abraham v

kleti; imel je prebito črepijno. Blizu njegovega trupa je ležal okrvavljen tokač. Ne ve se, ali je bil izvršen umor z namenom ropa ali radi kakega starega sovraštva.

— **Med drugimi roparskimi napadi v soboto zvečer je bil izvršen tudi napad na Bodwitzovo sladščičarno na 16119 Waterloo Rd.** Ko so roparji vstopili, je bila Mrs. Bodwitz sama v prostori. Porinili so jo na stopnice, ki držijo v klet in vzeli iz blagajne \$60.

— **Vremenski prerok nam obljublja sneg in mrzlo vreme v najkrajšem času.** Od jezera sem so pričeli pihati mrzli vetrovi.

— **Danes ob 7:30 zvečer se vrši v Slov. Domu redna mesečna seja dram. društva "Lilija."** Člani članice so vabljeni, da so gotovo navzoči.

— **V petek zgodaj zjutraj sta mislila oropati dva možka Stillman gledališče s premikajočimi slikami, ki se nahaja poleg Statler hotela na Euclid Ave.** Roparja sta najbrž udrļa v gledališče skozi eno izmed zadnjih vrat ali pa sta se skrila kje v prostorih, kmalu po polnoči pa sta se prikazala na dan. Z revolverji sta ustrahovala nočnega čuvaja in njegovega pomočnika. Gnala sta ju v ozadje gledališča, in medtem ko je eden izmed njiju stal na straži, da čuvaja ne uvideta, je šel drugi v urad, da razbije blagajno, v kateri so bili spravljene vsi dohodki od Zahvalnega dne. Eden izmed nočnih čuvajev, pa je bil precej prebrisan in vprašal je roparja, ki ju je strazil, če sme iti v sukno, ki je visela nekoliko v stran po cigareto. Dobil je dovoljenje, in se mirno vrnil ter pušil. Čez nekaj časa ga poprosi še enkrat in zopet dobi dovoljenje, toda sedaj je skočil bliskoma skozi okno ter teklen nasproti česte v Webb anu Ball zlatarno, kjer mu je posodil čuvaj revolver in poklical policijo. Sam pa je teklen nazaj in pričel streljati na roparja, ki sta ravno kar prišla iz urada. Videvs, da jima je izhod skozi sprednja vrata nemogoče sta bežala nazaj v gledališke prostore iz katerih sta ušla pri zadnjih vratih. Čuvaj je streljal za njima toda zadeli ni nobenega.

— **HOWATOVO IZOBČENJE.** Pittsburgh, Kan., 26. nov. — Vrhovni urad United Mine Workers of America je danes izdal končno odredbo, glasom katere se izboba iz organizacije Aleksandra Howata in njegove priistaše v Kansasu.

La Follette svari.

Washington, 27. nov. — (Piše senator La Follette.) — Gotovo je že čns, da se opozori na nevarnost, ki prihaja iz tajnih zborovanj na washingtonski konferenci. Zagovorniki tajne diplomacije imajo svojo pot v Washingtonu, toda kot se zdi, se nihče ne briga, akoravno poznamo neizogibne in trpe posledice, ki so običajne. Tri javna zborovanja niso bila druga kot dramatične formalnosti. Resnične sklepe se ustvarja za zaprtimi vrati, in nihče ne ve, kaj ti možje počno.

Ako je prav, da se ta konferenca vodi tajno, tedaj je bila upravičena tudi tajnost versailleske konference. Listi prinašajo na kolone vesti s konference, kat pa ni druga kot ugibanje. Časnikarskim poročevalcem ni za meriti — oni objavijo, kar se jim da. Uradna naznanila in anonimni intervjui v delegatih, imajo za posledico, da ljudstvo pričakuje velikih uspehov, medtem ko nihče izven konference ne ve, da-li imajo kaj podlage za taka pričakovanja.

Ako ima konferenca podati v javnost kaj dobrega, tedaj se ji ni treba skrivati za zaprtimi vrati. Ako pa so v teku barantanja, ki se jih ne upa podati na dan, tedaj je čas za vse, katerim je pri srečju ljudski blagor, da nastopijo proti tajni diplomaciji kot proti povzročiteljici mednarodnih sporov. Jaz pravim: "Odpri vrata. Mi imamo pravico, da zvemo resnico."

Jaz apeliram na ameriški narod: "Zahtevajte od vaših zastopnikov, da podajo fakto o poteku te konference, ako pa tega nečete, tedaj za vedno držite jezike za zobmi, in vzemite brez pri- tožbe vse, karkoli se vam nudi."

ZAROTA ZA UMOR BENEŠA RAZKRITA.

Pressburg, 26. nov. — Danes se je tukaj razkrilo zaroto, katere namen je bil umoriti češkega ministrskega predsednika, dr. Beneša. Zaplenilo se je dva kilograma dinamita in aretiranih je bilo več madžarskih oficirjev.

LLOYD GEORGE PRIDE V AMERIKO?

London, 26. nov. — Naznanja se, da bo angleški ministrski predsednik Lloyd George že v teku dveh tednov dospel v Washington.

SAPHO.
 SLIKE IZ PARIŠKEGA ŽIVLJENJA.
 Spisal Alphonse Daudet, prevel O. Zupančič.

In vi sami, postavim... Ali ste res za trdno prepričani, če bi bila Fani hotela, da bi...? Poklical je prazen voz, ki se je peljal mimo, in stopil vanj.

"Saj res, Fani — ali že veste novico? ... Flamant je pomilošen, prišel iz Mazasa... To je dosegel Dechelettel. Še po smrti izkazuje dobroto."

Gausin je stal kakor v tla vkopan, čeprav ga je prijelo kar blezno poželjenje, da bi bil stekel, prijel in zadržal kolesa, ki so ropotala po mračni cesti, kjer so se pričale plinov svetilke; in bil je ves osupel, ko je zapazil, kako je vznemirjen.

"Flamant pomilošen... prišel iz Mazasa..."

Te besede je ponavljal prav tiho, v njih se mu je razodel vzrok, zakaj je Fani že nekaj dni tako molčala, zakaj je njeno mledovanje in togovanje tako nenadoma prenehalo; njene tožbe so našle tolažnika; kajti prva misel nesrečnika, ki je bil po dolgem času zopet prost je morala biti pač Fani.

Spomnil se je zaljubljenega dopisovanja iz ječe, trdovratnosti, s katero je njegova metresa zagovarjala samo tega, dočim ji je bilo drugih kaj malo mar; ni nikar da bi si bil čestital k dogodku, ki bi ga po vsej človeški pameti oprostil vseh skrbi in vrakošnega kesanja in očitkov, je prebedel krebit ur po noči v neopredeljenem in mrzličnem strahu. Zakaj to? Saj ljubil je vendar ni več; toda mislil je na svoja pisma, ki so ostala tej ženski v rokah, ki jih nemara sedaj čita onemu, in katera — kaj se ve? — bi utegnila pod zlim vplivom prej ali slej izrabiti, da bi kalila njegov mir, njegovo srečo.

Naj si je belil s svojimi pisni glavo po pravici ali brez potrebe, ali naj se skrivala pod to pretvezo kakšna drugačna bojazen — radi njih se je odločil za nepremišljen korak: za poset v Chaville, kateremu se je ves čas tako odločno upiral. A komu bi poveril tako zaupno in kočljivo poslanstvo? ... Nekega jutra februarja meseca je stopil ob šestih na vlak, z mirno dušo in pokojnim srcem, edino tega se je bal, da ne bi našel hiše zaprte in da je Fani s svojim zločincem že izginila.

Na železniškem ovinku mu je odleglo: videl je, da so oknice odprte, da so na oknih zavese; in ko mu je izginila izpred oči slabotna luč, migljajoča v mraku, se je spomnil svojega nedavnega razburjenja, ter se je samemu sebi in omahljivosti svojih čustev zasmeljal. Ta mož, ki se je peljal sedaj mimo, ni bil več isti, in gotovo ne najde več iste ženske tam. In vendar sta minila še le samo dva meseca. Gozdovi, mimo katerih je tekla vlak, še niso pognali novega listja, bili so rumeni, kakor tisti dan, ko sta se ločila s Fani, ko so odmevale njene tožbe med drevmem.

Edini on je izstopil v gosti, mrzli megli, ter krenil po poljskem potu, ter zavil pod železniški obok: do Pave des Gardes ni srečal nikogar, šele na ovinku se je prikazal možki z otrokom; za njima pa železničar, ki je rinil pred sabo samokolnico s kovčgi.

Defe, omotano s šalom, kapo do ušes potisnjeno, je pridržalo vzklik, ko so se srečali z Gausinom.

"Saj to je Jožef..." si je dejal, nekoliko osupel in užaljen vsled malčkove nehalčnosti; in ko se je obrnil, so se mu srečale oči z očmi moža, ki je peljal otroka za roko. Ta inteligentni, fini obraz, bled od dolgoletnega zapora, ta štucunska obleka, dan prej kupljena, ta rumena, konec brade poganjajoča dlaka, ki še ni utegnila zrasti... bogme Flamant! In Jožef je njegov sin...

Bliskoma se mu je vse razjasnilo. Še enkrat je v mislih vse preletel, in vse je razumel, ono pismo, v katerem je priporočal lepi graver njegovi metresi otroka, ki ga ima na kmetih, skrivnostni prihod malčkov, zadrego Hettemova, ko je govoril, da bi vzel otroka k sebi;

razumel je sedaj tudi, zakaj sta se Fani in Olimpija tako spogledovali, kajti vsi so se bili dogovorili, da bo moral on rediti ponarejevalčevega sina. O, lep tepček je bil! In kako so se mu morali v pest smehljati! ... Zagnusila se mu je vsa ta sramotna preteklost, najrajši bi bil kam prav daleč pobegnul; a ovirale so ga še stvari, ki bi jih rad vedel. Mož in otrok gresta proč, zakaj ne tudi ona? In potem njegova pisma! Hotel je svoja pisma, ničesar ni maral pustiti v tem ozanem, nesrečnem kotu.

"Gospa? ... Gospod je prišel! ..."
 "Kateri gospod? ..." je vprašal priprosto glas zadaj iz sobe.

"Jaz..."

Vzklik, nagel skok, in potem: "Počakaj, da vstanem... takoj pridem..."

Popoldne, pa se v postelji! Jean je pač slutil, zakaj, poznal je vzroke takih utrujenih dni. In dočim je čakal v sobi, kjer mu je bil nazan sleherni predmet, je zaživžgal zunaj vlak, na sosedovem vrtu je meketala koza; in ko je uzrl nepospravljeno namizino, se je spomnil nekdanjih juter, in svojega skromnega zajtrka v vsaj naglici pred odhodom.

Fani se je pognala proti njemu, potem pa je obstala, tako hladno se je držal on, in tako sta stala par trenutkov presenečena, in nista vedela, kaj bi, kakor se pač zgodi ob takem svidenju po prelomu takih pristranosti, vsak na enem bregu, in med njima podrt most in vsa neskončnost drvečih, požirajočih valov.

"Dober dan..." je izpregovorila, čisto tiho, in se ni genila.

Zdel se ji je izpremenjen, bledejši. On se je začudil, da jo je našel tako mlado; samo nekoliko zajetnejša je bila, manjša, nego si jo je predstavljal, a vsa obilita z onim posebnim bleskom, s sevajočo poltjo in iskrečimi se očmi, z onim svežim čarom in milino, ki ji je ostajala po močeh velike, vroče ljubezni. Toroj je ostala v gozdu, kraj globeli, pokrite z velim listjem; ona — in on, kako ga je grizlo, kako se mu je smilila, kadar je pomislil nanjo!

"Pozno vstajajo na kmetih..." je menil s pikrim poudarkom.

Izgovarjala se je, češ, da ima migreno, in govorila, kakor on, v tretji osebi, ker ni vedela, ali bi ga tikala, ali vikala; potem pa, na njegovo nemo vprašanje, ko je pokazal na mizo z ostanki jedi: "Mali je bil... tukaj je zajtrkoval, predno je odšel..."

"Odšel? — Kam pa?"

Z ustnicami je glumil največjo brezbriznost, toda žarenje njegovih oči ga je izdalo. In Fani je rekla:

"Oče je prišel... vzel ga je s seboj..."

"Ko so ga izpustili iz Mazasa, kaj ne?"

Zdrznila se je, a ni poizkusila lagati.

No, da, tako je... Obljubila sem mu bila, in sem stila tako... Kolikokrat bi ti bila rada povedala, pa si nisem upala, bala sem se, da ga ne bi poslal nazaj, ubožčka malega..." In potem je plaho pristavila:

"Bil si tako ljubosumen..."

Na ves glas se je prezirljivo zasmeljal. Ljubosumen on, na tega zločinca... Kaj pa šel...? Zučutil je, kako kipi jeza v njem, zato je kar na kratko presekala in povedala, po kaj je prišel! Po svoja pisma! — Zakaj jih ni bila izročila takrat Cezarju, pa ne bi bilo treba sedaj tega sestanka, mučnega za oba.

"To je res," je rekla še vedno vsa pohljevna, "pa saj ti jih vrnem, takoj, tam-le so..."

Šel je za njo v spalnico, zagledal razkopano posteljo, odejo, vrženo v naglici preko dveh blazin, zadubal je vonj po cigaretah, pomešan z ženskim parfumom, ki ga je poznal tako dobro, kakor malo bisernično skrinjico, ki je stala na mizi. In obema se je rodila ista misel: "Ni težka," je dejala, ko jo je odprla...

"Težko, da bi s tem podnela..."

Zmuden s suhimi ustmi je molčal, pomisljal se je stopiti k tej razriti postelji, kjer je stala ona in zadnji krat listala njegova pisma; akonila je glavo, pod visoko pripetimi lasmi se je uvijal kreplki, beli tilnik in pod ohlapno volneno obleko je valoval poln, brki život...

"Na!... Vsa so tukaj!"

(Dalje prih.)

FAROVŠKA KUCHARICA

ČEŠKO SPISAL J. Š. BAAR

Poslovenčil Fran Albrecht.

(Daje.)

"In tista Cili in Nežka iz Poljan — tema je vse tako prosto, slabo, sirovo, razkladata samo, kako je to pri njih fino — nemara pridejo vse, celo tista sta "frou mutter" z nemške platila — ojutri" je vztrpela — "to bo zanj prva skušnja, ko pojde skozi ogenj — in kuhari mora — ampak kaj le — kaj?" a že je spet milila in sestavljala v duhu jedilni list — ko je pri župnišču, pred vrati za vozove, zapopotala kočija.

Reza je skočila k oknu. "So že tu!" — je kriknila glasno in napeto gledala. Poznala jih je. To je bil mlajši sin pokojne mamic — Lojze — brat velečastitega s svojo ženo. Prispel je na grobo. Reza jih je poznala. Lojze je bil parasi v župnišču. Meseč, dva — pa tu — di delj je prišel živet v župnišče, izgovarjajoč se s svojo boleznijo — nesposobnostjo za delo. Tu di z ženo in otroci se je hotel že večkrat naseliti v župnišče. Ojedel — oplenil je župnišče vsaj enkrat na leto.

"Ampak zdaj bo to nehalo!" — je stisnila pesti in namršila lica Reza. A tedaj se je zdrnila. Tu — od teh ljudi, ki ležejo tam zunaj z voza — preži nanjo velika nevarnost — prva, a silna. — Vzdrgotala je. Črn oblak je pal na njeno dušo. Kaj skriva v sebi? Nemara potolče toča vsa to zelena upanja, ki so po smrti gospe matere vzkalila v nji! Kako — s čim bi pregnala ta oblak? — "Ne — ne" — je govorila mamic — "v župnišče se nam ne smete naseliti — otroci v župnišču to ne gre — damo vam, kar hočete — ampak lepo tam ostajite, kjer ste!" Kdo pa bi jim danes to rekel? Ovirja je padla, mamic je mrtva. Navale se na gospe župnišče — jim li ne bo podlegel? Če se naselijo tu? — Kaj pa ona potem? Perspektiva dele se je pred njo raztegnila do nekončnosti. Strah jo je padel in davil. "Kaj storiti? — Kaj storiti?" — se je vpraševala obupano. — Od spodaj z veže se je oglašil narejeni, prisiljeni jok:

"Mamic je umrla — a mi nisimo nič vedeli — ne pisemce, ne kartica se nam ne piše" — je očitala Lojzetova žena.

"O — o nismo se nadejali — v tej zmedenosti — tako nanaglo je to prišlo", se je izgovarjal v zadregi in pojasnjeval gospod župnik ter vodil goste k materi. "Pa kaj mi je storiti? — Kaj storiti?" — je srdito sililo pranje v Rezo. — "E — ne udajti se!" — ji je blisknilo naglo skozi glavo — in kakor je bila — z izpodrecanim krilom — kar v nogavicah se je vrgla po stopnicah dol v kuhinjo in z enim zamahom strgala z žeblja sveženj ključev od podatrešja, kleti, — ohrambe za jedla in kašče ter jih s trdno roko potisnila v žep.

"Tako" — se je oddahnila in se vsa prosta vrnila gor v opuščeno opravilo. Bilo je dobojevano. Ne uda sel

Ko je bila s čiščenjem gotova, je izšla umazano vodo, je tresčila ketačo v skaf — "danes tresčila ketačo v skaf" — si je

rekla veselo in brezskrbno ter jes z jasnim licem in odločno sigurnostjo stopala doli.

"Slišiš, Reza!" jo je zaklical spodaj glas — "kje pa so ključji — vzamem nekaj za večerjo" — je z lagodno umirjenostjo klicala nanjo Lojzetova žena — svačinja velečastitega — gospa Plahova.

"Nič se ne trudite — odpočijte se od poti" — je ostro rekla Reza — "to že jaz opravi" — in je šla naokoli, ne da bi se ustavila. Ne oziraje se nanjo si je pustila s pasa izpodrecano krilo, udarila z rdečimi, od vode in mila razjedenimi rokami parkrat po njem, da bi naravnala zmečkan gube, popravila si ruto, rropotala s ključji v žepu in odprla jedilno shrambo. Vzela je iz nje dest jajec — skrbno zaklenila in si obesila ključje, ki so se valed pogoste rabe oguljeni lesketali kakor srebrni, ponosno in samozavestno za trak predpanska na svojo desno stran — prav tako kot je to videla pri pokojnici. V tem hipu se je polasnila gospodstva.

Gospa Plahova je dušec se je je gledala to — Glava ji je krožila naokrog — v zadregi se je prestopala nevede, naj se li vrže na Rezo in ji izgrga to žezlo — ali naj zakliče na pomoč. — Okrenila se je in zbežala za možem na vrh k gospodu župniku.

"Ne, zdaj me pustite," — je bilo slišati jokajoči glas gosпода župnika, ki je odhajal v svojo sobo. Njegov glas je zvenel prosee obupano — kakor bi se branil šakelov, ki so ga napadli. — "Vsaž zdaj molčita — vsaj do kler ne bo mamic v grobu!"

Ubrani se jih je. Glasovi so potihnil. Tema točna tšina je legla na vse župnišče. (Dalje prib.)

Pariško pismo.

Pri tako ogromnem številu prebivalstva v Parizu ni čudo, da se nahaja poleg posvetnjaka, tudi mnogo asketov, bogoiskalcev. Neko dopoldne sem zabredel v Collège de France, vsakomur dostopno vseučilišče, ki pa ne daje nobenih diplom in naslovov. V eni dvorani je učenjak Loisy baš govoril o evangelijski tradiciji, o naivnosti nekaterih mest v bibliji, in sicer s tako voltairejansko ironijo, da je eden poslušalcev nestrpno mencial, potem pa jo topotaje in loputaje odkuril.

Istega dne zvečer me je zaneslo v nasprotni vrtnice: profesor Dartigue predava o Kristu in moderni vesti. Začenja na tak način, da ne odbije nevernih Tomadžev: "Kristus je bil človek, ki je živel itd." Sledi pesimistično dokazovanje, da človeški razvoj ni napredek v vstajajoči črti, marveč v zlomljeni, tako da čusovno poznejše stvari niso nujno popolnejše. Grki so s svojo kolo-klenhila in si obesila ključje, ki so se valed pogoste rabe oguljeni lesketali kakor srebrni, ponosno in samozavestno za trak predpanska na svojo desno stran — prav tako kot je to videla pri pokojnici. V tem hipu se je polasnila gospodstva.

Gospa Plahova je dušec se je je gledala to — Glava ji je krožila naokrog — v zadregi se je prestopala nevede, naj se li vrže na Rezo in ji izgrga to žezlo — ali naj zakliče na pomoč. — Okrenila se je in zbežala za možem na vrh k gospodu župniku.

"Ne, zdaj me pustite," — je bilo slišati jokajoči glas gosпода župnika, ki je odhajal v svojo sobo. Njegov glas je zvenel prosee obupano — kakor bi se branil šakelov, ki so ga napadli. — "Vsaž zdaj molčita — vsaj do kler ne bo mamic v grobu!"

Ubrani se jih je. Glasovi so potihnil. Tema točna tšina je legla na vse župnišče. (Dalje prib.)

Državna posredovalnica za delo.

Pri vseh podružnicah "Drž. posredov. za delo" v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 23. do 29. oktobra 1921 dela 303 moških in 89 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 206 moških in 73 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 195. — Promet od 1. januarja do 29. oktobra 1921 izkazuje 28.599 strank in sicer 14.1154 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 8599. — Dela iščejo: pisarniške moči, rudarji, kovinarji, pekli, mlinarji, mesarji, natakariji, natakariice, slugi, strojniki, kurjači, dno-narji, dninarice, šivilje, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci itd. — V delo se sprejmejo: mizarji, ključavničarji, stolarji, usnarji, zidarji, tesarji, kleparji, krojači, čevljarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenke, vajenci itd.

Regina Taškar išče svojega sina. Alojzija, starega 28 let, rojen v Litiji, ki se je nahajal v vjetništvu v Franciji. Po prevrtu se je javil v Litiji na županstvu. Sedaj ni nikakega sledu o njem. Kdor bi kaj vedel o njem, prosim, da sporoči na: Regina Taškar, Litija. Dotični dobi na-gradno.

Sredi marca t. l. sta obelodala Figaro in Temps zanimive članke o fotografiranih vilah Angleški romanopisec, sir Conar Doyle, ki je ustvaril svetovnoznanj tip Sherlocka Holmesa, je pustil zadnje čase to polje vne-mar in se posvetil dušeslovnim raziskavam. Že leta 1917. je objavil v Strand Magazine-u dvoji-fotografiji, ki naj bi pomenili največje odkritje v novem času. Pozitivisti so izrazili dvom o istinosti, zato je Doyle prihodnje leto pričel nove svetlobne slike megleno podoba "skrateljčka" v tradicionalni obleki s peresom n-čepici, plešočega okoli jasnih al-sinjkaštih dekle s perotnicami. Na vsaki sliki, to je značilno mo-ra biti hkratu človeško bitje, ce-laj se pokaže "duh". Poza traja 1/50 sekunde. Nekateri so izpro-žili domnevo o fotografirani mi-sli. Stvar je vnaprej sumljiva, ker izhaja od moža z bujno do-mišljivo. Čemu so neki rusalke ir-palčki oblečeni po načinu, ki je-tali je bil običajen v Doyleoven kraju?

To štivo me je napotilo, da sem jo mahnil še tisto nedeljo popoldne k prireditelj "Resnica o spir-itizmu". Prof. Dickson, ki je na-stopil že 550krat po različnih mestih, je najprej pred tisočgla-vno množico očrtal kratko zgodovino spiritizma, nato pa se spustil v sijajne poizkuse. Izdal je med drugim, da je dobival dolge časa grozilna pisma, naj molči in ne pobija okultizma, slednjič pa mu je spiritistična družba ponudila veliko podkupnino. On sam pa je razpisal z doktorjem Le Bonom 3000 frankov nagrade spiritistu, katerega on ne bi raz-galil. Kakor lahko čitate v nje-govi knjigi "La verite sur le Spir-itisme" (5 fr., Victorion et Cie,

87 Boul. St.-Germain, Paris), ta-ko je pred nami uganjal prava ču-deša. O znani pitonisi Madame de Thebes, ki so med vojno našli listi hvalili njene prorokbe, je pokazal pisano prorokovanje, ki je seveda do pike zlagano, kajti svetovna borba se ni končala v par mesecih. Kadar se takemu posreči približno ugeniti resnico, tedaj se zaveda raztrhki, drugače pa se tiho pokoplje. Od nekaterih slovečih razkrinkanj omenim le tisto z Napoleonom III., njego-vo ženo in pribočnikom. V popol-noma temnem prostoru sedijo za-mizico, ki počenja vrugolije, do-čim odisavljena roka gladi ce-sarja po licu. Navzočni trdno tiš-či medija za roke — kar napravi služabnik samolastno, proti uka-zu, vsilje in medijeva noga izgne-s cesarjevega obraza brzo v svoj škerpet! Drugi slučaj: s približ-njem rok se spravi tehtnica iz-ravnovesja, čudotvorni medij ima namreč za ušesom obešeno zanko iz las in neopaženo priv-zoguje s to etljo eden izvod teh-nice... Nekje so presenetili ženščino, ki je delala čarobne svetlobne efekte v temi: dvigala je krilo in noge, namazane s fos-forescentno tvarino, ki so se ji žarko svetile... Ali pa je imel medij za koleno, oziroma za peto pritrjeno kladvece in je tolkel z njim... Trije gledavci zapišejo vsak po eno število na isto tabli-so, četrti pa sešteje: medij ne-odvisno od njega pove prave vsote! V polurnaku je namreč obrnil zloženo tablico in dal se-štetih tri že vnaprej napisana, njemu znana števila... Pride fotografriranje misli! Vzamejo se eksponirane, pa še nerazvite plo-šče in pred občinstvom se res raz-vijajo megleni obrisi... Večine glasovnih prevar izvira iz trebuš-nega govora. Levitacija ali vz-dig mizice se je Dicksonu izbor-no posrečila: ima dva sporazum-ljenca, ki prideta med drugimi gledavci na oder in s kavljji, pri-trjenimi v rokavih, prenašata mizico, potem ko je čarovnik izustil svoj "abrakadabra", v za-ručenje ostalih, nedolžnih sotru-dnikov. Tako je še obesil kitare v goli zrak, peklical iz večnosti. Voltaireja in Rousseauja ter ju-potem zapodil nazaj. Vse svoje imenitne poskuse je naredil v somraku, potlej pa jih ponovil v jarki luči: na črnozasrtiem odi-še imel povsem črnega pomaga-ča, ki ga ni mogoče razločiti, ka-lar pada svetloba od spredaj nanj. Skratka, prireditelj je bila vredna svojih 3 frankov vstopni-ne.

Še isti večer sem v isti dvorani poslušal največjo sonnambu-listiko današnjega časa. Vegeta-rijanska samotarka Marguerite Volf je doživela ka-li že 333 vi-sij, in dasi ji rojstni list priznava stopav 37 pomladi, se je vendar povzpela do trditve, da je stara že 800.000 let. Prebila jih je me-sečnica na raznih planetih, na demantni zvezdi, na republikan-ski Veneri, na bojevitem in od-kritem Marsu, na svetovih, pro-ti katerim je naša zemlja je ke-pica blata. Nedavno ji je velel Kristus:

— Zberi sel!

— Tedaj sem vnovič preživela svojih prvih 5 let in nato vsa svoja prejšnja utelešenja.

Njeno pripovedovanje je vse-skozi pesniško, in da ga nam ona ne vsiljuje kot nekaj credo, bi-za človek mirno poslušal kot ču-dovito fantazijo, ki presega Skri-vano razodetje in Quinceyeye opi-nanje privide. Vse raznolike pre-mičnice, neznane zvezdoslovcev, so baje imenovane po Bogu, ki krščuje svetove po njih indivi-tualnih tresljajih. Na enem teh planetov je Volfovka videla gro-zeta boljšeštvista, drugod neznan-ske božje hrame, zlasti dovršena umetniška dela, trdnjave z zlato streho, piramide mrtvaških bise-rov, na katerih je koncentrirala voljo do blagega proti zlu. Nek-je, pač menda na Venuziji, je nekdaj malce dvoril mršavi slo-hodki. — Snubec me je jako do-gošasil, njegova mati je bila pa

še bolj vsiljiva! — Zbog tega se je zamaknjena Marjetica pre-meknila s te premičnice na dru-go in to tem raje, ker se je do-bilo tam le slabo pecivo!

Od njenih prorokovanj ome-njam osobito to, da se bo na le-tošnji božič znova rodil Kristus, to pa iz judovske družine v Montmorencyju. V njegovem os-tem letu bodo že govorili o njen. Pri dvajsetih letih bo umel vse človeške jezike in se bo nastanil na nekem pariškem trgu kot ju-mitelji strojev za poduševljanje prvih. Leta 1954. ga bo ubil ka-toličan, ki mu bo zalučil kamen v čelo...

Izmed intuicij, katere ona na-ziva "simbolične in znanstvene privide", navedem le što: V Cantalu, v Auvergnu se mahajajo petrolejevi vrelci ter ogromne zaloge radija, ki bodo povzdigni-li Francijo. Sploh brentka ta as-ketinja kaj rada na struno fran-zoskega rodoljubja in vzbuj-šokanje nerazsodnih slojev.

Pariz ima svoje dadaiste, Mi-lan svoje futuriste, oziroma tak-tiliste, Moskva pa imaginiste. Imaginizem je monopol, zadnja kreacija treh mladih pesnikov, ki premorejo sredi Moskve umet-nostno trgovinico, eno redkih prodajalcev, katerih še ni zasegla vlada. Lanskega avgusta so ob-avili svoj manifest: Sergij Es-riin, V. Šeršenevič in Anatol Ma-riehof, poleg njih je imenoval še slikarja Akulova in Erdman-na.

V svojem razglasu pravijo, da so Zakaj? Zato ker smatrajo, da imajo povsod učence. Imaginisti so Zakaj? Zato ker smatrajo, da je edini živel pesništva beseda sama na sebi. Beseda je v istini podoba. Vsebina besede, njena duhovna (auditivna) vrednost jih ne zanima. To je stvar filo-zofije in godbe. Podoba zanje ni sredstvo, s katerim bi prenašali svoje misli, temveč sama sebi moter in namen. Podoba kot takšna, to je šola novega elek-tričnega evangelija.

V številnih predavanjih, v ti-sku zasmehujejo vse "uradnike umetnosti", mladina pa vriska in rka za njimi tremi, za

Apostoli aktualnosti, apostoli imaginizma! — Zvela diktatura imaginiz-ma! — A. D. Crassus v "Vesna".

Inspekcija dela v Jugoslaviji.

Pred nami leži letno poročilo Inspekcije dela v naši državi. Poročilo izkazuje poslovanje za leto 1920. Precej pozno nam je prišlo v roke to poročilo. Pa kakor že v navadi, se za socialno zakonodajo in izvršitve socialnih zakonov, ki naj ščitijo delavca, nikoli ne mudi. Vendar pa nas ta počasnost ne vznemirja toliko, kakor pa vsebina tega letnega poročila.

V poslovnem letu je bilo v Slo-veniji nadzorovanih 525 obratov, obratov pa imamo samo na Kranskem čez 5000, vsak obrat pa naj bi bil najmanj dvakrat na leto nadzorovan.

Četudi je letno poročilo zakas-nelo, in četudi je skromno, ven-dar moremo na tem prostoru iz-reči vso pohvalo Inspekciji dela, t. j. onim ljudem, ki so dali ini-cijativno temu, da je sploh letno poročilo Inspekcije dela v obliki knjige izšlo. Kajti to je važen zgodovinski dokument, na polju socialne zakonodaje, ki se v naši državi smatra — žal — še vedno kot nekaj, kar je odveč.

Ozemlje v naši državi, na ka-terem so uradi Inspekcije dela (oziroma bivša obrtna nadzorni-štva) pred vojno v resnici za si-lo funkcionirala je: Kransksa s sedežem obrtnega nadzorništva v Ljubljani, Stajerska kolikor spada k naši državi s sedežem inspektorata v Gradcu, Koroš-ka s Mežiško dolino, Prevaljem in Guštanjem pa s sedežem in-spektorata v Celovcu. Za Dalma-cijo je bil sedež inspektorata v

Zadru, za Primorje in Goriško pa v Trstu.

Obrtne inspekcije so se uvedle v prejšnji Avstriji z zakonom 1. junija leta 1883 z dodatnim do-polnilom iz l. 1911. Njim so bila podrejena brez izjem vsa indu-strijska podjetja in obrti. Njih naloga je bila: očuvanje zdravja in življenja v delavnica kakor tudi v stanovanjih, ter našor nad izvrševanjem predpisov o za-poslenosti delavstva in delavne-ga časa.

Zvezni zakon šte. 402 od 28. julija 1921 sedanje Nemške Av-strije pa dopolnjuje prejšnji za-akon iz leta 1883 in leta 1911. Ta novi zakon odpira široko social-no delavno polje Inspekciji dela. Tako pravi § 1: Inspekcija dela varuje delavske interese, ki se delavstvu zakonitim potom pri-znani, kakor tudi interese nastaj-vicev. Nepretrgoma nadzoru-je industrijske obrate in druge delavnice. Pazi, da izvršujejo podjetniki njim predpisane zak-one za varstvo delaveev, kakor o vporabljanju delavca, varstvu za življenje, zdravje, o delavnem času, čezurnem delu, o varstvu odmorih, nedeljskem delu, o de-lavskih seznamih, delavnih red-kih v delavnica, izplačevanje plač, izobrazbi vajencev in po-možnega delavstva itd. Inspektor ima dovoljenje poklicati izveden-ce na lice mesta, zasliševati de-lavce in vajence brez navzočnat-mojstra ali podjetnika. Obrtni nadzornik ima oblastem staviti predloge o preuredbi obrato, itd.

Tako nalogo ima obrtni nad-zornik po novem zakonu v Nemški Avstriji!

Tudi pri nas so se izdale slič-ne uredbe, v varstvo delavcev in vajencev, tudi pri nas se je ova-dilo mojstre, ki imajo po 12 va-jencev brez pomočnika. Inspek-cija dela je predlagala kazen, mojster pa napravil priziv in ka-zen odpade. Uveden je 8-urni de-lavnik. Kdo se zmenil za to, Stavbena družba ima par tisoč delavcev, strokovne organizacije pritiskajo na Inspekcijo dela, da naj se družba kaznuje, uredba o 8-urnem delavniku predvideva kazen od 10—500 dinarjev, Stavbena družba pa napravila pri-

valpetov bič.

Obrotnih nadaljevalnih šol ne bo! Kakor se nam poroča od poučne strani, s obrtno - nada-ljevalne šole vsled reduciranja proračuna ministrstva prosvete skoraj gotovo ne bodo moglo o-tvoriti ali pa le v omejenem ob-segu. Torej ubogi vajenci, ki že sedem let stradajo strokovnega pouka niti letos vsled pomanjka-nja denarja ne bodo mogli priti do tako za življenje potrebnega pouka. Ali mora biti Jugoslavi-ja res ena sama vojašnica? Če bi bilo dovolj volje, bi se sred-stva gotovo lahko dobila. Toda buržoazija hoče, da je ljudstvo kazeno, zaostalo, da vihti nad njim lažje valpetov bič.

zav na ministra za soc. politiko in ta priziv bo rešen, če bo dobro šlo, o sv. Nikoli. Stavbena družba pa lahko delavce naprej izkorišča. Uredba predpisuje 50% poviška za čezurno delo. Stavbena druž-ba se na vse to poživlja, ker dobro ve, da ima v Belgradu pri ministrstvu za soc. politiko zaš-čitnika. To je le en sam primer. Osemurno delo se izvršuje ko-maj v 30% vseh podjetij.

Na tej skromni uredbi, ki jo je ministrstvo za soc. politiko izda-lo v zaščito delavstva pri nas v Jugoslaviji, je minister za soc. politiko bil prvi, ki je začel rok-kati na njej, za njim pa vse osta-le oblasti. Obstoja in v veljavi je le tam še, kjer ima strokovno or-ganizirano delavstvo moč! Zakon je tedaj tam, kjer je moč delav-stva in delavstvo, če bo hotelo, da bodo letna poročila Inspekcije dela bolj popolna, da bodo števil-ke v letnem poročilu drugačne, da bodo večje, da se bodo oni kričeči nedostatki v delavnica odpravili, in da bodo Inspekcije dela v polni meri funkcionirale, da bodo imele pravico nezadost-ke odpraviti tedaj se bo delav-stvo moralo drugače strniti v svojih organizacijah, kakor je dosedaj strnjeno. Tedaj, le te-daj, bo delavstvo ministru za soc. politiko lahko kopevedalo, da je to ministrstvo kreirano za zaščito delavstva, ne pa za zašči-to kapitalistov!

In potem si tudi noben min-ister ne bo upal več predlagati, da je ministrstvo za soc. politiko sploh odveč!

Obrotnih nadaljevalnih šol ne bo! Kakor se nam poroča od poučne strani, s obrtno - nada-ljevalne šole vsled reduciranja proračuna ministrstva prosvete skoraj gotovo ne bodo moglo o-tvoriti ali pa le v omejenem ob-segu. Torej ubogi vajenci, ki že sedem let stradajo strokovnega pouka niti letos vsled pomanjka-nja denarja ne bodo mogli priti do tako za življenje potrebnega pouka. Ali mora biti Jugoslavi-ja res ena sama vojašnica? Če bi bilo dovolj volje, bi se sred-stva gotovo lahko dobila. Toda buržoazija hoče, da je ljudstvo kazeno, zaostalo, da vihti nad njim lažje valpetov bič.

Obrotnih nadaljevalnih šol ne bo! Kakor se nam poroča od poučne strani, s obrtno - nada-ljevalne šole vsled reduciranja proračuna ministrstva prosvete skoraj gotovo ne bodo moglo o-tvoriti ali pa le v omejenem ob-segu. Torej ubogi vajenci, ki že sedem let stradajo strokovnega pouka niti letos vsled pomanjka-nja denarja ne bodo mogli priti do tako za življenje potrebnega pouka. Ali mora biti Jugoslavi-ja res ena sama vojašnica? Če bi bilo dovolj volje, bi se sred-stva gotovo lahko dobila. Toda buržoazija hoče, da je ljudstvo kazeno, zaostalo, da vihti nad njim lažje valpetov bič.

Znižane cene!

Ni vam treba obleke čistiti ali likati doma, ker smo znižali cene na čiščenju oblek toliko, da se vam ne izplača mučiti se doma ali nositi umazane obleke.

Mi imamo velike priprave za čiščenje oblek v naši moderni tovarni. Imamo najmodernejšo poslopje in stro-je ter druge priprave v Clevelandu. To je vaša garancija za najfinišše delo po ugodnih cenah. Vi si prihranite dobiček posredovalca, ko izročite vaše delo v mojster-sko podjetje k Franku.

CENE SO OGROMNO ZNIŽANE.

Znižane cene moških oblek na \$1.25. Prejšnja cena je bila \$2.00 in \$1.75. Poslužite se te prilike in prinesite čistiti direktno v našo tovarno ali podružnico. Naša organizacija vam je naklonjena v vseh potrebah pri čišče-nju in barvanju. Čistimo vse: ptičja peresa, obleke ali hišno opravo, kar je iz blaga narejenega. Prinesite sami ali izročite našim zastopnikom, ako želite najboljšo delo in nizke cene.

FRANK

Cleaners & Dyers
(INC.)

THE FRANK DRY CLEANING CO.

Tovarna in glavni urad: E. 60th St. in Bonna Ave.
Podružnica St. Clair Ave. in Addison Rd.

Central 5694

Randolph 5694

Frank J. Lausche SLOVENSKI ODVETNIK

Uraduje po dnevi v svoji odvetniški pisarni
1039 GUARDIAN BLDG.
Zvečer od 6-30 do 8. ure pa na domu.
Cent. 710. 6121 ST. CLAIR AVE. Main 2327

DR. L. E. SIEGELSTEIN

Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezi je naša specialiteta.
308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St.
Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popol. od 7. ure do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. popoldne.

ZA ZABAVO IN POUK

— čitajte —

"V močvirju velemesta"

Roman iz življenja priseljenke v Ameriki
CENA 50c.

Naročite pri
Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba
6418 ST. CLAIR AVE.

JESEN.

Prvi sneg je že pobelil hribe in doline ter nam pokazal, v kakšni barvi nas poseti letošnja zima. Res je skopnel in le po višjih gorenjskih vrhovih ga še vidimo. Ali dal nam je razumeti, da je jesen tu in da za njo pride zima. Poletne sezone je konec, le zadnji letoviščarji smo še tu, pa tudi mi se že pripravljamo, da zapustimo te kraje, ker na zimski sport še nekaj časa ni misliti. V sled tega nam nekake druge, kakor da zapustimo za nekaj časa našo prelepo Gorenjsko, odkoder ponese raznovrstne spomine. Lepo je bilo letošnje leto na letovišču. Vreme izvrstno, da si ga letoviščarji ne moremo želeči boljše, le vročina je bila časih prehuda. No, nam ta pač ni delala dosti preglavice. Vsaj smo imeli na Bledu in v Bohinju, kamor smo tudi časih poleteli, dosti prilike za ohlajenje. Kljub vsej suši, o kateri so pisali časopisi, nam ni zmanjkalo hladne vode ne v bohinjškem in ne v blejskem jezeru in ne hladnih senc po raznih hotelskih vrtovih in parkih. Bog nam daj še mnogo takih let!

Ko smo tako sedeli v najhujši letošnji vročini v senci hotelskih kostanjev na Bledu in topli mast svojih filistrskih pleš ter si s čitanjem listov in pogovori, bodisi o politiki, trgovini ali pa o draginji, o kakršni so pisali nekateri listi, kratili čas in so naše boljše polovice kramljale o modi toa-lete, o pristnosti in nepristnosti hotelskega masla, o kostljivosti piščet ter tudi o nas, češ kako neprevidno škilimo za njim podobnimi bitji, ki pa po vnanjosti, posebno pa še po notranjosti nikakor ne zaslužijo tega, smo videli prihajati, in to ponajveč ob nedeljah in praznikih, na Bled ljudi, ki so nam bili precej tuji. Ze po vnanjosti smo sodili, da ne spadajo v naše vrste. Precej mršavi so bili, njihova obleka zelo

oguljena in tudi prikrojena ni bila po najnovejši modi, kakor se spodobi za poštenega človeka. Hoja jim je bila težka, čevlji zaprašeni, kar je dokazovalo, da so prihajali ob daleč. Ogledovali so se po jezeru, po nas in naših mi-zah. Mišice na licih so jim večkrat vidno podgretavale, pogled jim je bil teman in zdelo se je, kakor bi se jim pesti sameobsebi stiskale. Tupatam je tudi kateri sedel, seve bolj k oddaljeni mizi, kakor se to spodobi za takega človeka, in naročil vrček piva. Nekoč sem celo opazil, da je tak gost vzel iz žepa kos črnega kruha in košček slanine, pa jedel k pivu, kakor ne bi lahko dobil v tukajšnjih hotelih in restavracijah vsega v izobilju in vojni časi ne bi bili za nami.

Nekoč sem slučajno sedel blizu dveh oseb te vrste, neopazovan sem prisluškoval njihju pogovor. Radovednost me je gnala, o čem bosta govorila.

Vidiš, Janez, pravi prvi. Tukaj ti ljudje, in koliko jih je, živijo brez skrbi, imajo vsega v izobilju in nič ne delajo, mi pa moramo trdo delati, a si v vsem svojem življenju ne moreš prahrantiti toliko, da bi si le en dan privoščil to, kar si teh kateri lahko vsak dan privoščil. Ali je to pravično?

Ni pravice in je ni, pravi Janez. Glej, ti veš, da nisem zapravljivec in sem pred vojno še prahrantil nekaj kronic. Sedaj pa nimam niti za najpotrebnejše. Zena mi je kakor duh, vsak dan se bojim, da mi obleži in ako — ne smem se spomniti, kaj bo z otroki Danes sem prišel sem, da se v jezeru okopljem; slabo imamo urejeno v tovarni za to. Osem kron sem moral plačati in pivo stane tudi osem kron; šestnajst kron me velja, pa sem še šel peš sem in pojdem peš nazaj. Rajši bi bil kupil moko, bi vsaj otrokom imel kaj dati. Sedaj pa pride jesen, prične se šola — koliko bo zopet to veljalo! Ali naj pošljem otroke raztrgane in boste v

šolo? Kako jih opravičim, kako kupnim šolske potrebščine; Mico bi dal v meščansko šolo. Ali kako, kdo bo plačeval, v tovarno pa je tudi ne vzamejo; pravijo, da še za nas ne bo dela.

Tako in podobno sta govorila. Iz pogovora sem sklepal, da sta delavca iz tovarne na Jesenicah. To me je zanimalo zaradi tega, ker se Jesenice slovenske in jaz pa slovenski rodoljub.

Letne sezone še ni konec, ni še zimskega športa, ker blejsko jezero še ni dobilo svoje ledene skorje in tudi še ni snega, da bi v Bohinju mogli urediti sankališče in smučilišče, kjer bi mi mogli z resnostjo in nestrpnostjo opazovati, kako si ta ali oni drznej smučak zlomi nogo, ali nam gospodična sankalca pokaže del svojih idealno oblikanih spodnjih hlačic, če slučajno ni imela športnih vrhnjih. Torej imamo čas. Zato si hočem ogledati kako pravzaprav žive tisti ljudje, ki smo jih videli časih na Bledu in kojih dveh pogovor sem prisluškoval po naključju.

Izstopim na kolodvoru na Jesenicah. No, nekaj še čednih hiš je tukaj in spotoma proti tovarni vidim tudi nekaj takih, da bi udobno v njih stanoval. Drevje je že porumenelo; večinoma kaže svoje golo vejevje. Pogled na tovarno me takoj prepriča, da tukaj ni vse v redu, zakaj izmed petih velikih dimnikov, ki stoje sporedno, se kadi samo iz enega. Kako to? Tovarna ne dela? Aha, zato je pravil Janez na Bledu, da še zanje ne bo dela. Kako pa ti delavci žive, če ne delajo, sem vprašal nekoga, ki je bil podoben onima, ki so vznemirjali nas na Bledu, in nas je slučajno dohitel, pa je kazal še precej priljudnosti. Kdo pa živi te ljudi brez dela?

Ja, pravi, vsaj ni, da bi ne delali, ali pravega dela v obratih ni zadosti, zato pa delavci opravljajo druga dela; seveda imajo za taka dela manj plače.

Naj si pa poiščejo dela drugod, pravi.

To je sicer lahko reči, gospod, mi pravi, ali ne veste, da v industriji manjkajo dela po vsej državi.

Čital sem pač nekaj, da. Vendar me zanima, kako ti ljudje žive?

O, gospod, mi pravi resno, to je po najboljši, če se sami prepričate; kar z menoj pojdite, pa vam življenje svojih sotrpinov razkažem.

Naj bo, če ste tako prijazni, pravi. In vede me proti hiši, ki pa že na prvi pogled in bila simpatična. Nizka hiša, majhna, pred njo je bilo kopico mršavih otrok, blelih, raztrganih in bosih, dasi je bilo že hladno. Ko so našu otroci ugledali, so opustili svoje igranje in nekako nezaupno zrlji v naju. Deček, nekoliko večji, bleh, suh, a prijaznih oči, se oglasi in pravi: vsaj očeta ni doma, so samo mama.

Je že dobro, pravi moj spremljevalec in me vede skozi dveri v nizko temno sobo, kjer sem čez nekoliko časa uzel osebo, ki naju je pozdravila, stoječa pri štedilniku, okolo katerega so vsele otroške plenice že precej v slabem stanju.

Dober dan, odzdraviva precej visoki, suhi ženi, nekoliko upogneni, ki je nekaj mešala v kozič na štedilniku. No, kako se imate? Slabo, gospod, pogledite, to je naše stanovanje še eno sobo. Vse smo že obhodili in povsod vprašali, ali nič ne moremo dobiti; sedaj pa je še mala bolna, tako da še okno ne upam odpreti.

Resnično bi bilo potrebno, da se malo odpre, sem si mislil, kajti nič kaj prijeten zrak ni bil v tem stanovanju. Jesen je tukaj, pravi žena, mrzlo je že, kurjava draga. Kaj bo, sama ne evm, mož komaj toliko prinese, da imamo za moko, na kaj boljšega pa nam še misliti ni; da bi nam kdo vsaj kaj krompirja malo bolj poceni prodal; včeraj smo zadnjega pojedli.

Nato priteče deček in pravi: mama, meni moraš dati denar za zvezek in nogavice mi kupi; tako me zebe v noge, ko imam same copatke. Mati je pogledala proti oknu, pomohala ter dejala: sedaj nimam, boš že dobil, ako ata kaj prinese. Deček je odšel. Mati pa se obrne proti nama in pravi, ysi so bosji, ne morem jim kupiti obutve, ker mož tako malo zasluži, da imamo komaj za hrano in še to slabo, ker je taka draginja.

Poslovala sva se in šla. Vprašal sem spremljevalca, ali še katera družina živi v takem stanovanju in tako borno. Ironično se mi je spremljevalec nasmehnil in dejal: gospod, tu še ni najslabše, ali hočete še videti življenje tukajšnjih ljudi? Ne, pravim ali ne gre, da bi tovarna za svoje delavce postavila zadosti prostornih stanovanj.

Vse smo poskusili, pravi spremljevalec, ali nikake pomoči, postavijo kakšno barako, ali to še daleč ni dovelj.

Poslovil sem se. Zadovoljen sem bil, da niso šli tudi drugi z menoj in so rajši ostali v kolodvorski restavraciji, dokler se povrnem. Spotoma sem se spomnil, zakaj tisti temni pogledi, trepetajoče mišice in neprostovoljno stiskanje pesti. Jesen na obrazih in v duši.

M. Marčič.

ZA OBRAMBNI MUZEJ JUGOSLOVENSKE MATICE V LJUBLJANI.

Borba za naše meje še ni definitivno zaključena, čeprav je prva njena faza končana. Zbrati moramo ves material, da bo za slučaj potrebe na razpolago, in sicer že obdelan.

Tekom zadnjih dveh let je gradivo, ki se tiče borbe za naše meje, silno narastlo. Obstoja tudi že razne zbirke, ali večinoma zasebne, nobena pa ni popolna. Ne smemo pa povdarjati samo dejstva, da kolikortoliko popolne zbirke vseh naših in nasprotnih

letakov, brošur, knjig in kart pri nas še ni, temveč se moramo zadovoljiti tudi nevarnosti, da se gradivo, ki je še dostopno, polagoma popolnoma porazgubi. Radi tega se je osnoval pri Jugoslovnski Matici Obrambni muzej, ki hoče zbrati vse lastne in nasprotno uradne, poluradne in druge publikacije, ki se tičejo naših mej, ali pa so v zvezi z njimi; nadalje vso medvojno propagandno literaturo naših emigrantov in prijateljev, fotografije raznih prireditelj in akcij, ki so v zvezi z našim imejami; ravnotako tudi slike iz pretrata. Razume se samoposebi, da hoče imeti Obrambni muzej v Ljubljani tudi starejše gradivo v svoji knjižnici in da ga interesira vse jugoslovnsko ozemlje. Glavno proučavanje pa je namenjeno Prekmurju, Štajerski, Koroški in Primorju.

Obrambni muzej pripravlja za letos Koroško razstavo, ki naj poda obsežno in nazorno sliko o vsem, kar se tiče naše Koroške, posebno pa o dogodkih od prevrata preko plebiscitnega boja do danes. Koroška razstava bi bila gotovo najuspešnejši propagator za naše koroško vprašanje in zato jo hočemo osnovati kot potujočo z namenom, da bi se z njo seznanili tudi bratje Hrvati in Srbi.

Da pa Obrambni muzej uspe v svojih namerah, je potrebna pomoč vseh rodoljubov pri zbiranju gradiva. Zato se obrača Obrambni muzej do vseh z vljudno prošnjo, da mu odstopijo svoj tozadeven razpoložljiv material in da nam javijo osebe, na katere bi se lahko z uspehom obrnili. Vse dopise je nasloviti na: Obrambni muzej Jugoslov. Matice v Ljubljani (Pražakova ul. 3).

ČIKAŠKA OPERA.

"Prosveta" poroča: Tino Patiera, hrvaški tenorist, je žel nove lavorike v operi "Aida", ki se je peljal zadnjo soboto popoldne in v kateri imel ulogo Radame. Nepristranska kritika mu je dala v nedeljskih in ponedeljkovih listih globok poklon, ki ga kot umetnik naravno zasluži. Kritičarji celo pravijo, da je pel v "Aidi" boljše kakor v "Tosci" prejšnji terek; resnica je, da je pel in igral izvrstno pri obeh nastopih. Njegov edini nastop ta teden je bil v terek v operi "La Boheme", v kateri je ponovno pokazal, da je kos svoji umetniški nalogi.

Kolikor nam je znano, odide Patiera po Novem letu v New York, od tem pa v San Francisco. Angažiran je v dvajsetih prestavah v Ameriki in pel bo največ v Verdijevih in Puccinjevih operah, kot so "Tosca", "Aida", "Carmen" itd. Patiera je kmetskih staršev sin iz Cavtata blizu Dubrovnika v Dalmaciji. V Dubrovniku je dovršil gimnazijo in na vseučilišču v Zagrebu in Pragi je študiral pravo. Toda ni ga veselil ta poklic. Rajši se je posvetil petju. Kot operni pevec je prvi nastopil leta 1915. v Draždanih in potem je pel v dvornih operah na Dunaju, v Pragi, Budapešti in drugod. Zdaj je star 31 let in je oženjen.

Wagnerjeve opere, katerih ni bilo slišati že pet let v Chicagu, so spet oživele. Jutri (četrtrek) pojejo "Tannhaeuser". V petek je operno gledališče zaprt. V soboto popoldne je na programu "Carmen", zvečer pa "Madame Butterfly".

Tedenski zdravstveni izkaz. V zadnjem tednu od 23. do 29. t. m. se je v Ljubljani narodilo 23 oseb, umrlo pa jih 26 ter v zavodih 17. Izmed nalezljivih boleznj so bile naznanjene škerlaufinka, griža in ošpice.

Ponarejevalci denarja. V Zagrebu so izsledili novo družbo, ki se je pečala s ponarejanjem denarja. Na čelu družbe je stal neki elektrotehnik Kralj. Ponarejalce so zaprli.

MALI OGLASI

CENJENEMU OBČINSTVU naznanjam, da sem preselil svojo

KROJAČNICO iz 6724 St. Clair Ave. na

6620 St. Clair Ave.

Izdelujem obleke po meri, jih čistim in likam po zmernih cenah. Se vam toplo priporočam. JOE PERME.

SOBA SE ODDA za enega ali dva fanta. Poizve se na 6204 St. Clair Ave., vrata št. 8 Zglasite se od 12 do 1 pop. in od 4 ure naprej. (278)

TRGOVINE V NAJEM.

Štiri trgovine, dobre za vsak business bodisi za mesnico, grocerijo ali lekarno, se oddajo v najem takoj. Prostori so na novo izdelani. Poseben vogal je pripraven za Drug Store. Prostori se nahajajo na 321 E. 156 St. Za podatke se je zglasiti na 15702 Waterloo Road. (281)

ODDA SE OFFICE

za zdravnika. Vprašajte na 6701 St. Clair Ave. v lekarni. (279)

POZOR!

Prosi se, da kdor odpotuje na linijo Trst do 1. decembra, naj se oglasi pri rojaku Frank Balah, 6112 Glass Ave., ker je slep, da bi mu pomogel priti do Trsta in bode plačal kolikor bo zahteval.

A.F.Svetek Co.

Edini SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V COLLINGWOODU. 15220 Saranac Rd. Wood 44.

Krasni avtomobili za vse slučaje. AMBULANCA.

NAS ZASTOPNIK ZA PUEBLO COLORADO, in okolico g. JOSIP KRALL

običje v kratkem rojake v tamošnji naselbini, katerega jim toplo priporočamo. Zastopnik g. Krall je zaveden delavec in želi, da se na naš delavski list naroči sleherni Slovenec v Pueblo. Upravištvo.

TRUCK NAPRODAJ

v dobrem stanju; poizve se na 1099 E. 64. St. (280)

List Enakopravnost je pričel izhajati iz potrebe. Tako je tudi potrebno, da se ga povspeši do cilja — trdnost in neomajne podlage v splošnem. Da se to uresniči, je velike važnosti to, da se vsak izmed čitateljev potrdi pridobiti čimveč novih bojevnikov — naročnikov. List je storil že mnogo za vas, da za vas, ki čitate vrstice. Koliko ste pa storili vi za list?

Ravnokar je izšla knjiga

Razkrinkani Habsburžani

katero je izdala Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba.

Knjigo je spisala grofica Larich, bivša dvorna dama na Dunaju.

V knjigi opisuje vse podrobnosti vladajoče habsburske klike, kakor tudi smrt cesarjeviča Rudolfa.

Knjiga je jako interesantna in priporočano rojakom, da si jo takoj naročijo.

Cena knjige je samo 60c

Moški volneni jopiči

(Sweater Coats) Sivi modri in temno rudeči \$3-00

Belaj & Mocnik 6205 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

Dnevnik Enakopravnost

je ZICA

ki spaja odjemalca s trgovcem Oglas v našem listu dospe na svoje določeno mesto liki telegram.

POBLAŠČEN ZASTOPNIK ZA NAŠ LIST ZA NASELBINE

NOTTINGHAM, EUCLID in NOBLE OHIO

g. Vincenc Koller

ki bo obiskal vse tamkajšnje rojake in agitiral za naš list.

Želimo, da se sleherni naročnik ali pa plača zaostalo naročnino za naš list gori imenovanemu zastopniku. UPRAVNIŠTVO.

Cenjenim naročnikom in rojakom v EVELETH, MINN.

naznanjamo, da je prevzel zastopstvo za naš list za dotični okraj

g. Otto Majerle

trgovec v Evelethu katerega upravištvo tega lista toplo priporoča tamošnjim Slovincem.

Želimo, da mu gredo rojaki na roko in se naročijo ali pa poravnajo zaostalo naročnino za naš list pri njem. Upravištvo.

Tiskovna Družba

THE American-Jugoslav Ptg. & Pub. Company.

6418 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

Tiskarna Tiskovine Dnevnik Tudi Vi

Je edino slovensko unijsko podjetje, katerega lastuje zavedno delavstvo.

Napravljene v naši tiskarni, so lične in cene jako primerne.

Družba izdaja dnevnik Enakopravnost. List prinaša najnovejše novice in druge koristne razprave v prid delavstva. Če še niste naročnik lista, naročite se nanj.

Lahko postanete delničar podjetja. Za podrobnosti se obrnite na direktorij ali pa v uradu družbe.

THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

TEL. PRINCETON 551

6418 ST. CLAIR AVENUE.